

**Bijlage bij Addendum Raadsvoorstel kredietaanvraag herinrichting Torenstraat/
Brandarisplein d.d. 15 januari 2026: participatiefase verslagen/ aantekeningen**

Verslag

Onderwerp: Bewonersavond Herinrichting Torenstraat Brandarisplein

Datum: 2 april 2025

Aanwezig:

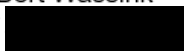
Aanwezig zaal: 19 personen

Verslag door:

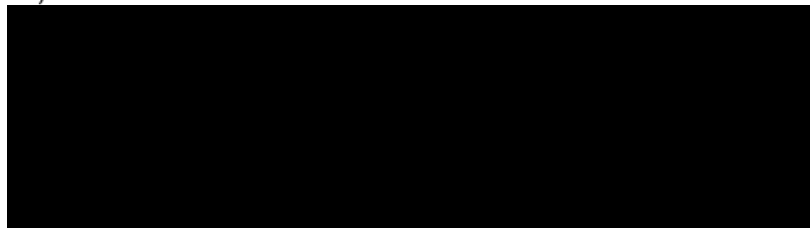
Introductie door Bert Wassink

Presentatie door

Deelnemers Werkgroep (optie A)

-
-
-
-
-
-
-

Het overleg met de werkgroep zullen plaatsvinden op 9 en 23 april 7 en 21 mei.
Overleg met ondernemers zullen plaats vinden op 23 april, 7 mei en 21 mei.

Opmerkingen

1. Er is nu een stoep bij de Brandarisplein met veel verkeer zoals grote vrachtwagens. Hoe gaat dat werken als die stoepen verdwijnen als het een groot plein is. Kijk goed naar de verkeersstromen. Ga in gesprek met de vervoerders.
2. Hoe staat het met invaliden parkeerplekken? Er wordt behoorlijk gebruik van gemaakt en we willen ze eigenlijk niet kwijt.
3. Autovrije torenstraat is niet haalbaar.
4. Het zou mooi zijn als de werkzaamheden uitgevoerd zijn voor de Fjoertoer.
5. Kijk goed naar hoe de nieuwsbrieven verspreid worden, sommige hebben geen brievenbus..
6. Staat het terrasbeleid al vast?
Kaders van terrassenbeleid staat vast. Verruimen van terrassen is positief ervaren.
7. Wij worden graag op de hoogte gehouden, dit is in het verleden niet altijd gebeurd.
Toezegging van

wil via de socials bewoners de kans geven bij de werkgroep aan te sluiten.
 zet dit ook in de ondernemersapp.

Afsluiting

De nadruk van deze avond ligt op het ontwerp van het Brandarisplein.

Ontwerp uitgangspunten:

- Eilandgevoel: ruimte, robuust, eigenheid, saamhorigheid
- Rust creëren door eenheid in materialisatie/ aankleding
- Ruimte voor evenementen: Bereloop, Fjoertoer, braderieën
- Ruimte voor Rijkswaterstaat uitvoeren van onderhoud Brandaris

Ingrediënten voor ontwerp Brandarisplein:

- Invalide parkeren 2 plekken
- Fiets parkeren duidelijk zichtbaar en voldoende plekken
- 3 ondergrondse afvalcontainers
- Zitelementen voor gebruik plein
- (Verplaatsbare) groenbakken voor aankleding
- Prullenbakken
- Stroomvoorzieningen evenementen

Speciale aandacht voor:

- Ontwerp die authenticiteit Brandaris en gevels oud-west benadrukt
- Inrichting plein zodat de verblijfsfunctie sterker wordt dan verkeersfunctie
- Auto te gast op het plein: duidelijke overgang d.m.v. markering en bebording
- Ontmoedigen fietsen Torenstraat

Aantekeningen 1^e schetssessie Brandarisplein

- Voor Oerol moet een keuze gemaakt durven worden voor locatie in het centrum of niet
- Invalide parkeren: wel in de buurt van huidige locatie, maar minder in het zicht, bijvoorbeeld in de Trompstraat. Wel een must om twee plaatsen te behouden.
- Fiets parkeren kan mogelijk met een ander systeem dan de huidige hekken zodat er meer fietsen geplaatst kunnen worden.
- In het parkeerbeleid/verkeersplan moet aandacht komen voor het parkeren. Vaak zijn de grotere parkeerplaatsen ook vol
- De pont in Amsterdam wordt als voorbeeld genoemd om doormiddel van kleurvlakken mensen te sturen in waar te staan.
- Bewoners moeten even boodschappen kunnen laden en lossen.
- Om te kunnen handhaven moet je een fietsverbod kenbaar maken.
- Regels zijn ok, maar als er niet gehandhaafd wordt, wat dan?
- Vanaf 10.30u wordt het drukker in de Torenstraat.
- Molenstraat achterom benaderen kan de Torenstraat ontlasten, maar is een lastige route en vraagt ook vergunningen.
- Er wordt een cultuuromslag gevraagd. Van toeristen, maar ook bewoners.
- Mogelijkheden voor venstertijden bekijken. In Midland lukt het wel, waarom in West niet?

- Er is een keer geteld hoeveel mensen het terras bij Flaman hebben verlaten tijdens het laden en lossen: 14. Ze staan soms rijen dik op het Brandarisplein.
- Optie bekijken of particulieren bij de Spar kunnen laten bezorgen.
- Idee: muurtje bij Brandaris eraf zodat je een zitrand kunt vormen. Zo plaatsen mensen ook geen fietsen meer tegen het muurtje. Je kunt er een tribune van maken.
- Als mensen niet weten hoe het zit met het verkeer, gaan ze vanzelf beter opletten.
- Er wordt gevraagd naar de stand van zaken mbt parkeren Oud-West
- In de Boomstraat is maar voor 2 kramen plek tijdens een braderie. In verband met veiligheid en doorstroming, afstanden tot de gevel en dergelijke.
- In de straten is in totaal plek voor 29 kramen op 26 plekken.
- Glasbak verplaatsen naar de andere ondergrondse containers of geheel ergens anders, bijvoorbeeld de parkeerplaats ten noorden van de Brandaris.
- Er is overeenstemming dat het plein een homogeen beeld moet krijgen.
- Voor straatmeubilair is de wens het groen te behouden.
- Voor een vlakverdeling op het plein wordt het stuurwiel/windroos losgelaten. Het idee van een weergave van de stralen van de Brandaris wordt breed gedragen.
- Het moet vooral niet de druk worden.
- Er zijn grote zorgen om het verwijderen van het trottoir langs het plein. Je moet wel fatsoenlijk je voordeur in- en uit kunnen stappen en boodschappen kunnen lossen. Er zijn met name zorgen om veiligheid, snelheid van het verkeer e.d. Is dit ook wel grondeigendom van de gemeente?
- De hofjes voor de woningen weer terugbrengen. (die ruimte is in de basisplattegrond al uitgespaard)
- Fjoertour: de finish is in de Torenstraat, grenzend aan Brandarisplein. Meer voetgangersgebied biedt kansen voor meer ruimte om na te denken over plekken voor ticketuitgifte. Tijdens de fjoertour staan er drie kramen tegen de blinde muur aan en twee aan de oostzijde van de Brandaris (Flaman kant).
- De wens is de omgeving, en eigenlijk heel Terschelling, fietsvriendelijker te maken. Dus voldoende fietsstalling plekken en dergelijke.
- Auto's geen voorrang meer geven.

Aantekeningen 23 april overleg transporteurs/ ondernemers

- 17 aanwezig, plus [REDACTED]
- Waddenfood kon er niet bij zijn, knelpunten zijn wel besproken
- 21 mei terugkoppeling
- Voorstelrondje

Besproken punten:

- Huidige situatie: ruim 80 bewegingen per etmaal, Torenstraat
- 18 mei Raad informeren mogelijkheden saneren vergunningen.
- Gesprekken met TST, Kooiman, Waddenfood. Iedereen staat open voor optimalisatie
- Waar liggen mogelijkheden en kansen? Oplossingen en voertuigbewegingen omlaag.
- Voetgangersgebied, waar eigenlijk geen verkeer mag komen, uitgezonderd vergunninghouders. In theorie, praktijk is anders.
- **Waddenfood:** Dwight gesproken. Loopt vaak vast bij Commandeurstraat, opslag Thijs Knop, Trompstraat, bij gele streep, Boomstraat van twee richtingen bevoorraad.

Voorstel: Schoolstraat 1 richting en Boomstaat vanuit andere richting in.

- **Kooyman:** Ook bij Boomstraat kan achterom, behalve de Zeevaart (kratten frisdrank). Die heeft alleen een voorkant. 1 a 2x in de week door de Torenstraat. Er staan ook vaak auto's geparkeerd waar het niet mag, vanwege laden en lossen. Rijden al met kleinere auto. Ook in Schoolstraat geparkeerd wat niet mag.
- Probleem is dat veel mensen ontheffingen hebben. Moet zichtbaar aan het raam zijn. Ontheffing voor laden en lossen wordt dan als parkeerkaart gebruikt. Ontheffing geen verval datum. Misschien iedereen opnieuw laten aanvragen/saneren.

Voorstel: Laden en lossen plekken zodanig inrichten dat er geen autos gaan parkeren.

- **TST en de Vlas:** Er wordt achteruit de Schoolstraat ingereden. Klant alleen via achterkant te bevoorraden. Niet iedereen via achterkant te bevoorraden. Rijden met kleine wagens, ook daar parkeren een probleem. Vervoersbewegingen: relatie boot, koel-vries materiaal. Nu is het wat verdeeld. 1 grotere wagen of 3 kleinere, is dat wenselijk? Dan zijn er meer vervoersbewegingen? Bidfood rijdt zelf en ook via TST.
- Plein/shared space inrichting: vraagt dingen om veiligheidsaspecten, ook ten aanzien van vervoerders. (Tot en met fietsenstalling 1 groot plein. Qua uitstraling. Er wordt contact gelegd met verkeerskundig bureau, door drukte nog niet gelukt.)
- Centrale koelcel: iedereen zit er op te wachten. Kooyman: vooral horeca. TST eigenlijk alles. De slager moet je gelijk vanaf de boot gelost worden. Particulieren moeten ook aan de voorkant bereikt worden, zoals door DHL/postNL.
- Kleine pakketten met de hand te lossen? Grote en kleine pakketten zitten door elkaar in een auto op een route.

Optie: logische route bepalen. Commandeur straat, Torenstraat, boomstraat, Burgemeester Reedekerstraat, Burgemeester Eschauzierstraat kan vanuit de Brandarisstraat. Wie heeft het nodig en wie voor de lol. Strenger in zijn. Werkbusjes weren. Stel je neemt die erbij, dan nog kun je drastisch verminderen.

- **DHL:** terrassenbeleid is soms ook knelpunt. Terrassen worden steeds groter. Soms staan de fietsen enorm in de weg. Ook de borden van de restaurants.
- Globaal tussen 10 en 12 zijn de vervoerders er vaak. Eerder kan niet, zijn ze nog niet open.
- Sligro: rijdt zelfstandig. Heineken rijdt ook zelf. Hello Fresh?
- **Ondernemers aan het woord:** In 2001 taxi's uit dorp gehaald. Het ontbreekt aan visie en aan beleid. Balans is zoek. Als restaurant moet je een fijn terras mogen hebben. Leveringen reguleren in tijden. Thijs Knop rijdt ook 15x per dag door Torenstraat, regel iets bij de VVV zodat ie daar kan parkeren en fietsuitgifte.
- 80 bewegingen is hele dag, houden zich niet aan de 5km/u.
- Moeten toeristen koesteren.
- Pakketten laten bezorgen bij Spar en zelf ophalen. Niet iedereen kan dat (ouderen).
- We moeten het allemaal SAMEN doen. Het begint ermee dat mensen niet weten wat de regel is (niet fietsen in torenstraat, klein bordje.) "Welkom in wandelgebied Oud west"
- 70% is eilander die gewoon doorfietsen die best weten hoe het zit. Handhaving helpt gewoon niet, dus is het erbij gebleven.
- Duidelijker maken wat wel/niet mag. Verkeerssituatie moet verduidelijkt worden. Vraagt mentaliteitsverandering.
- Waarom lukt het in Midsland wel? Qua fietsers lukt het ook niet. Tussen mrt-okt is het voetgangersgebied. Bord geldt blijkbaar niet voor bewoners.
- Oplossing niet zo makkelijk als we denken. Ieder heeft eigen reden om er wel te zijn. Mensen slecht ter been: uitzondering, maar geldt bij alle ondernemers. Dat geeft bewegingen. Voor alles wat er gebeurt is er ook een reden. Werkbusjes: staan er vaak 3 naast elkaar. Kan er ook 1 zijn.
- Schoolstraat: 80 vergunningen.???
- Koelauto's: aan boortijden gebonden. Ze moeten ook terug. Vervoerders mede laten bepalen in venstertijden, ook ondernemers laten bepalen. (Afstemming met Doeksen???)
- Zeevaartschoolstraat: (achterkant Torenstraat). Nr 5, 7 en 9 risico op goten raken is groter.
- Schoolstraat is flink verzakt.
- Terrassen: Raadscafé. Toeristen snappen ook wel dat ze bevoorraad moeten worden.

Het gesprek: uitwisseling perspectieven

- Grootste deel is tot 12u, enkeling in de middag. Meer hoeft je van de vervoerders te verwachten. Je moet er 1x doorheen, dat probeer je zo vroeg mogelijk te doen. Meer op letten bij verbouwingen en schrappen in vergunningen.
- Vergeet ook de ondernemers niet, die hebben ook wensen. Maar kijk ook vanuit de toerist.
- Handhaven op alles wat er niets te zoeken heeft.

Voorstel in ontwerp: er moet ruimte blijven voor keren/insteken.

21 mei terugkoppeling, doel is enigszins reduceren. 0 wordt het niet.

Volgende keer kijken naar uitstraling terrassen en dergelijke.

Voorstel: Paal plaatsen waar de vervoerders een sleutel van hebben

Aantekeningen Bewonersschets sessie 23 april 2025

Informeel voor overleg voorafgaand: Hoeveelheid fietsen en vooral waar ze staan momenteel. Vooral rondom de Brandaris. Maar de rekken waren niet vol.

Torenwachters willen kompas houden. Brandarisstraat is wakker geworden, groepsapp opgericht.

Welkom, paar afmeldingen,

Vorige keer veel over verkeer gehad, veiligheid.

Shared space:

- Shared space nog moeilijk voor te stellen. Veel mensen niet positief. Leeuwarden veel ongelukken gebeurd. Aangepast met fietsstroken en zebrapaden.
- Automobilist moet beseffen dat er ook andere weggebruikers zijn. Maar hoe dan?

Fietsen en oog voor toerist:

- Fietsvriendelijker Terschelling: Fietspaden gaan verbeterd worden. Parkeerplekken blijven nog achter.
- USP Terschelling: luwer, rustiger.
- Ruimte voor fietsen: Hekje bij begraafplaats naar achter verplaatsen? levert te weinig plek op.
- Toeristen zijn niet op te voeden. Maar met inrichting kun je ze helpen andere keuzes te maken.
- Fietsen bij kerk staan er eigenlijk heel logisch, staan wat uit het zicht
- Geen fietsen of een deel van de dag nog wel? Van 18 tot 10u mag je wel fietsen.
- Bestaande fietsparkeer: oude fietsen werden weggehaald. Sommige bewoners/toeristen laten hele jaar fiets er staan.

Autoverkeer en routing:

- Werkbusjes kriskras door dorp, ook voor werkenden aan de wal. Parkeren IN het dorp: voor bewoners
- Hoe meer parkeerplaatsen je maakt, hoe meer auto's je krijgt
- Probleem is niet te weinig plekken, maar teveel auto's. Reden ook: autoboot Doeksen.
- Parkeren aan de wal is ook absurd duur. Auto mee is bijna goedkoper en gemakkelijker.
- Via Burgemeester Eschauzierstraat geen optie.
- Per woonadres: 1 auto. Mag een badgast er 1 kopen? Nee. En 2^e auto moet op parkeerterrein
- Er wordt erg veel gebruik gemaakt van de Schoolstraat. Alleen erg veel ontheffinghouders. De ontheffingen werden gewoon gegeven. 18 mei informatie raad om ontheffingen opnieuw uit te geven. In koopcontract huis kan een regel staan over toestemming om door straat te mogen. 0-lijn vindt draagvlak. Dan wordt ook parkeren Oud-West weer actueel, hangt samen. 1 parkeerplek per woning, of papiertje voor gratis parkeren haven en andere maatregelen.

- Bewoners Brandarisstraat:
  - Veiligheid grootste prioriteit
  - Plein rond maken?
  - Draaien vrachtwagens tot over de stoep heen.
  - Stoep kan echt niet weg.
  - Shared space komt verkeer niet ten goede, vrees dat het juist chaotische wordt.
  - Wat houdt auto te gast in?
  - Stoepen worden als een soort buffer ervaren.
  - Bang voor attractie zijn, toeristen kijken door raam naar binnen
  - of zetten fiets tegen je huis.
  - Tonrond profiel en verzakkingen lastig voor rollators/scootmobiel.
  - Nu al last van trillingen en geluid.
- Hou op met faciliteren van grote vrachtwagen.
- Containerwagen komt altijd vroeg en let goed op.
- Invalidenparkeren in Trompstraat. Mensen dicht bij dorp en meer ruimte voor fietsen.
- Badgasten naar groot parkeerterrein. Er komen ook vaker ouderen, hoe ga je daarmee om?
- Alles aan de kant van de kade: kan nooit. 1 auto bij huis, rest naar langparkeren. Langparkeerplaats is nu niet zichtbaar en slecht onderhouden.
- Pendelbusje vanaf langparkeren? Op Werkhaven. Abbink: naar industrieterrein verplaatsen. Kan die ruimte gebruikt worden.

Groen in omgeving:

- Brandarisstraat willen dat het groener wordt op plek van leilindes.
- Of leilindes behouden
- Het is een rommeltje, is dat wenselijk? Net als hoekje Flaman. En andere hoekjes aanpakken.
- Kerstboom midden op plein: ruimte voor houden.

Entrees:

- T wakend oog: wat doen we daarmee? Afwatering moet daar wel haaks.
- T wakend oog: oppoetsen eerdere schetsen, link met Brandarisplein
- Terrassen groter. Wat gaat er met het Raadscafe gebeuren? Was oorspronkelijk gemeentehuis, meest oorspronkelijk was Midland. Huis moet in rooilijn passen. Fietsopslag van Knop geworden. Mogen ondernemers en bewoners onderling ruilen?
- Verruimen van terrassen op zich positief binnen gemeenten, buiten evenementen om. Satelliet terras, wel bedienen, niet bebouwen. Bij braderieën moeten ze tijdelijk weg. Wat in corona groter is geworden, wordt permanent.
- Je moet zoeken waar is de Torenstraat: mensen geleiden

Ondernemen en samen doen:

- Waarom lukt de saamhorigheid in West niet?
- Wereld aan regels, geen handhaving. Gele strepen opnieuw geverfd, toch staan mensen er.
- Moet er midden in het dorp wel een supermarkt?
- Ondernemer moet zichzelf aantrekkelijker maken

- Iedereen moet water bij de wijn doen.

Ontwerp bestrating:

- Bestaande bakken zien er niet uit
- Welke vorm heeft de voorkeur: 1 of 3, deze groep 1 voorkeur
- Cirkel: extra lijn voor attentie
- Vorm en steen is ondergeschikt, shared space werking belangrijker.
- Muurtje/trap: zijn aan het onderzoeken waar eigendom, historisch/erfgoed, gaat er jeugd zitten? Trap ook leuk voor foto's.
- Parkeren Oud-West zou basis moeten zijn, rest volgt.
- Is er wel eens aan gedacht om groot deel eenrichtingsverkeer te maken? Is het onderzocht?
- Burgemeester Eschauzierstraat schrok, dan komen ze allemaal bij hun door de straat.
- Ligt keuze boven: willen we de auto's faciliteren of luwer worden?
- Vakken in bestrating waar fietsen wel mochten staan
- Geen zitplaatsen voor gewoon zitten, bewoners liever niet voor deur, savonds hangjongeren, "hangjongeren" wel in perspectief zien
- Met materiaal het verhaal van de plek vertellen.
- Toevoegen aan karakter Terschelling: nautisch en eigenwijsheid
- Strandpalen: nee, hoort op strand. Zoek dat eerder in kleur in bestrating. Misschien iets bedenken. Torenstraat in: visueel aantrekkelijk maken. Bewegwijzering ook nodig. Zoeken naar verbindend element.
- Reclameuitingen: keurslager, hema, drogist hebben met huisstijl te maken
- Vanuit ondernemer is eigenheid begrijpelijk, maar vanuit de toerist?
- Meubilair peilen:
  - Bankjes op het plein: aan schaduwzijde zitten zelden mensen
  - Robuust vindt draagvlak, maar iets opener, oogt wel hoogstedelijk
  - Rondingen: past niet bij Terschelling
  - Strak houden rond de toren, die is ook groot en lomp
  - Tegen/ipv muurtje hoogteverschillen: ook langs kademuur: lange bank
  - Hockers: denk ook aan inclusiviteit zoals picknickbank met inkeping
  - Versnipperd bankjes betekent geen vrachtwagens meer

Organisatie:

- De groei stagneert niet op Terschelling.
- Borden: kleine bordje niet rechtsgeldig, grote borden te weinig.
- Wanneer moet het af zijn? Er moet nog veel uitgezocht worden en hangt samen met alles. Nog wel dit jaar knopen door hakken. Zoals het er op dit moment uit ziet volgend jaar oktober start uitvoering/ de grond in. Maar wel goed voorbereiden.

Aantekeningen bewonersoverleg 7 mei 2025

Introronde

Waar staan we nu

Doornemen visuals

Input vanuit kenniscentrum Shared space:

- je zou het eigenlijk niet moeten merken, het gebied vraagt je gedrag en je past je automatisch aan. Dus zouden geen borden nodig moeten zijn. Strandpaal als markering is goede. Soms link met historie, lichtstralen, wordt gewaardeerd.
- Ook in shared space gebeuren ongelukken. Meeste ongelukken gebeuren op zebrapaden. Case Leeuwarden: geen auto's door laten rijden voor station langs. Compromis geworden wat niet goed is gelukt, daarna reparatie.
- **Basisregels:** Hou rechts, rechts voorrang, wees voorzichtig, zoals in de wet. Ieder mens in openbare ruimte heeft zelfde rechten.
- Als we dingen duidelijker aangeven, wordt het voor iedereen ook duidelijker wat er wordt verwacht. Hoe we dat gaan doen, gaan we met kenniscentrum bekijken.
- Je moet elkaar kunnen vertrouwen, ipv vanuit wantrouwen. Borden komen voort uit wantrouwen en verantwoordelijkheid overheid. Bebording en inrichting gaan we samen met Kenniscentrum nader bekijken.
- **Advies:** probeer het niet voor iedereen optimaal in te richten. Probeer niet te ontwerpen op de uitzonderingen.
- **Advies:** Paaltjes liever niet toepassen. Lijn in bestrating rond paaltjes weghalen
- **Advies:** "U mag hier fietsen plaatsen": liever een uitnodiging maken.
- **Voorbeeld:** Centraal station Amsterdam richting pont: zebra weg etc. eerst spannend, nu wil men niet meer anders. Bij rust loopt de snelheid wat meer op.
- **Advies:** Werk ook met verplaatsbare elementen zoals bloembakken. Slingertje maken.
- **Voorbeeld:** Ongevallen zijn vaak lichter van aard, "sorry". Shared space werkt wel veiliger.
- **Voorbeeld Leeuwarden:** doorgaande verkeer is afgenomen. Wel meer uitwijkmogelijkheden
- **Ervaring:** mensen reageren eerst nog afhoudend. Uit onderzoek bleek dat je wel gaat wennen.
- **Advies:** nog niet definitief inrichten. Met tijdelijke plekken voor bankjes, bloembakken
- Nudging, uitnodigen tot gedrag. Grote markt Groningen, rode lopers bij winkels.
- **Advies:** geveltuintjes maken.
- **Ervaring:** voor ondernemers aantrekkelijker. Mensen verblijven op het plein, economisch belang. Cars don't shop.... Voetgangers wel. Voorbeeld Haren en Sneek.

Inbreng:

- Shared space niet per definitie voetgangersgebied.
- Tekst voetgangersgebied niet toepassen, net als bord. Wordt geen voetgangersgebied. Eventueel woonerf maken.
- Onze toerist gedraagt zich amper. Op vakantie denken ze niet na. Maar ook slecht gecommuniceerd.
- Hier speelt wel: van Brandarisstraat naar Trompstraat moet wel over het plein. Maar verandert doordat je met de inrichting duidelijk maakt dat de situatie veranderd is. Het is niet alles of niets.
- Invalideparkeerplaatsen: verplaatst naar tromstraat. Zijn ze minder zichtbaar. Minder validen verdiepen zich toch wel in de mogelijkheden en locaties van de parkeerplaatsen?
- Als bewoner afhankelijk van parkeerplek. Dus wel auto even neer kunnen zetten. Bewoners moeten kunnen laden en lossen bij huis.
- Hoe dan met hulpvoertuigen?
- Hoe maak je duidelijk dat je rond de brandaris niet je fiets mag neerzetten. Komt ook door te weinig plek. Plein begint, gelijk links fietsparkeren. Mss met bordjes op muurtje brandaris?
- Hoe voorkom je dat mensen nu de torenstraat inrijden? Torenstraat is wel voetgangersgebied, net als Boomstraat.
- Bewoners unaniem: stoep weg is heel spannend. En zijn bang dat het volloopt, verkeer in beide richtingen, meer dan nu. Laden en lossen moet blijven kunnen. Dat blijft ook zo. Ontheffing aanbieden als vergoeding wordt voorgesteld.
- Voetganger, fietser en auto ieder eigen plek was fijn.
- Wie doe je hier een plezier mee? In een mooiere omgeving ga je je vanzelf al anders gedragen.
- Torenstraat en boomstraat blijven voetgangersgebied. Bij Torenstraat dan de tekst voetgangersgebied?
- Eenrichtingsverkeer: circulatie verkeer.
- Snelheid wordt lager, dus meer trillingen.
- Het is nu een vervallen plein, verf bladdert af, fietsen overal, dat gaat er straks alleen maar beter uitzien. Dan gaan mensen zich vanzelf anders gedragen.
- Fietscoaches/ handhaving voor beginperiode
- Durven we het aan? Omdat we nog niet weten hoe het op Terschelling werkt?
- Blijven postzegelen werkt niet. Alle andere aanhangende problematiek even opzij zetten en kijken wat je met het plein zelf kunt. Alles hangt wel samen. Er zijn ook andere sporen binnen de gemeente in gang gezet, vragen ook tijd.
- Als je hier iets wilt doen, niet alleen voor toerist, maar ook voor bewoners.
- Mss moet gemeente ook gaan inzien dat hoeveelheid auto's niet meer kan. Overleg Doeksen, parallelweg erbij, werkterrein verplaatsen, autoluw en alleen bewoners, parkeren in Harlingen enorm duur.
- Betaald parkeren maken. Iedereen die van buiten komt laten betalen zit in voorstellen.
- Duidelijkheid vervuilde grond? Olietanks zijn verwijderd. Maandag a.s komen ze prikken. Eind maand resultaten.
- Paaltjes waren bedoeld om extra veilige plek te waarborgen voor bewoners. Liever geen paaltjes, dan een stoep.

- Bewonersapp: Bewoner en toerist moeten samen gaan.
- Er verdwijnt ook veel groen, dan krijgt de wind weer vrij spel. Dus zou mooi zijn om de stenen oase wat tegen te gaan.
- Plantenbakken tactisch neerzetten, om fietsenstallen te voorkomen. Regie ligt bij gemeente.
- Is er voldoende plek achter de leilindes? Parkeren fietsen even parkeren en afstemmen met wegbeheerder, buitendienst, verkeerskundig bureau. Bij stalling vol, borden naar andere route wijzen.
- Pad achter fietsparkeren moet stoepje terugkomen, 120cm breed.
- Bij de begraafplaats kan een mooi stukje worden, een zichtlijn naar de entree van de begraafplaats zou mooi zijn.
- Vergt iets van ons allemaal.
- Bankje tegen muur Sjoerdje wel vaak gebruikt.

Afsluiters [REDACTED]:

- bankjes: zorg dat ze solide poot hebben. Mbt blinden en slechtzienden. Merk Terschelling: robuust, stoer
- riolering: in het midden worden hol. Holle straat oogt smaller dan bolle straat.
- Maak lijngoten zo dat ze niet de lengte van de straat benadrukken. Rvs lijngoten gebruiken blinden voor geleiding
- Zorg dat het ontwerp van bewoners wordt en niet van gemeente. Zodat je er trots op wordt. Ga door op deze manier.

Afronding en op weg met “huiswerk” voor wie het leuk vindt

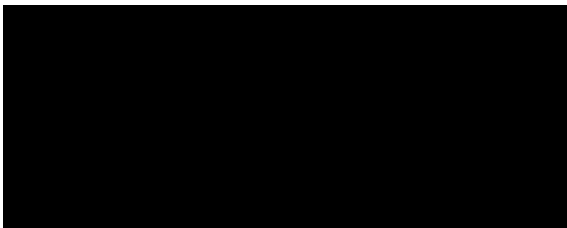
- Als eilanders ook ophouden met 3 auto's
- Trompstraat nog iets verder doortrekken? Dat plein over twee parkeerplekken valt.
- Muurtje in jaren 50 waarschijnlijk neergezet, prullenbak extra zou wenselijk zijn
- Picknicktafels plaatsen?
- Er vallen mensen door de wind, waait het hardst op Brandarisstraat
- Speeltoestel mogelijkheid?
- Meer stalling Molenstraat zorgt voor meer toevoer vanuit die richting.
- Openbaar toilet van hokje bij begraafplaats

Afsluiting

Onderwerp: Overleg vervoerders en ondernemers (herinrichting Torenstraat/Brandarisplein) 2

Datum: 21 mei 2025

Aanwezig:

Verslag door:

1. Opening en vaststellen agenda

Vergadering geopend door [redacted] presentatie.

2. Opmerkingen

DHL: er is goed opgelet na de vorige vergadering. Eenrichtingsverkeer zou handig zijn voor de Torenstraat. Wij zien verder weinig mogelijkheden. TST gaat maar een a twee keer per dag door de straat. Op sommige plekken kun je moeizaam elkaar passeren. Geen problemen met burgers en vervoersbedrijven. Probleem zit bij auto's die er niet doorheen mogen zoals werkbussen.

Doerak: Tankauto bij zeevaart is het enige knelpunt. Maar dat kan niet anders want er is geen achterom. Dus dat wordt incasseren met z'n allen. Doorgang kan alleen verbeterd worden als de bomen verwijderd worden.

[redacted] gaf aan dat transporteurs leidend zijn omdat die met aan- en toevoer zitten. Vaste tijden, venstertijden instellen. Fietzers vertellen wat ze moeten doen.

Doerak: sommige eigenaars willen hogere terrasschotten maar dat mag niet. Dus dan duurt het langer voordat het vervangen wordt en dan verpaupert de boel een beetje. Uitbreiding terrassen is wenselijk.

DHL: We willen geen uniformiteit in terrassen. Een wisselend levendig rommelig terras is wenselijker. Kneuterige van vroeger is toch wat toeristen willen. Eigenheid en diversiteit is beter. Juist niet alles hetzelfde/gelijk. Het moet geen Amstelveen worden.

Doerak: is aan ondernemer zelf om te kiezen welke reclame uitingen ze voor gaan.

[redacted] Ondernemers zijn het visitekaartje van Terschelling, dus wij zijn ook voor eigen identiteit en dat de ondernemers dat mogen uitstralen. Wij gaan uitzoeken wat de regels zijn m.b.t. reclame-uitingen en maximale hoogte.

Doerak: De boomroosters zijn verwijderd en er zijn schelpen om de bomen gestrooid. Wij ervaren hier veel overlast van (eikenhouten vloeren, minder terrasplekken). Kan dat anders?

3. Sluiting

Aantekeningen 4 juni 2025

Aanwezig: [REDACTED]
[REDACTED]

Opening

Er is een hoop gebeurd.

Shared space

- Wanneer is bedacht dat het shared space zou worden? Vorig jaar met vorige projectleider. Ontwerpen vorig jaar naar college met advies.
- Waarom is gekozen voor shared space? Eenheid vormen, visueel aantrekkelijk geheel maken. Verkeersvertragend.
- Begin eerst met verkeersstromen in dorp. Middenkern dorp wordt alleen voor eilanders, is al verder gevorderd stadium. Gemeente werkt eraan.
- 2019 onderzoek kwaliteiten en kansen door Noordpeil. Weg langs plein, Brandarisstraat naar Trompstraat, daar beginsel voor Shared Space gelegd.
- Weg zo inrichten dat duidelijk wordt hoe mensen moeten bewegen.
- Shared space is een naam die je eraan kunt geven. Feitelijk is het enige verschil met de huidige situatie het trottoir.
- Vooruit denken wat het gaat doen.
- Redenen waarom shared space niet geschikt is voor het stukje Brandarisplein en -straat. Er gebeurt teveel. Enerzijds straat, anderzijds voetgangersplein.
- Kenniscentrum: Met shared space begonnen als toepassing om kwaliteit leefomgeving te verbeteren. Term shared space misschien liever niet gebruiken. Later kijken of je het shared space noemt.
- We weten nog niet wat er met parkeren West gaat gebeuren en de andere verkeersstromen. Pas dan stappen zetten, dus pas later inrichting plein doen? Project Parkeren wordt aan gewerkt.
- Maar als je niks aan de verkeersstromen doet, wordt het een chaos. Toerist weet niet waar ze heen willen en wordt dan niet beter met andere inrichting. In huidige situatie niet duidelijk, dat willen we verbeteren.
- De entrees laten zien dat je ander gebied betreden. Zit er een tijdslot op?
- Zo weinig mogelijk borden, mensen lezen toch niet. Het moet juist visueel sturen. Dat willen we met vormgeving van dit plan doen.

Fietsen

- Mooi zichtbaar in filmpje van Douwe: mensen volgen elkaar. Of gebruiken de lijnen.
- Er moeten meer plekken komen om fietsen te stallen. Er is binnen de gemeente aandacht voor en gekeken waar mogelijkheden zijn. Grootste capaciteit is bij Brandaris. Mogelijk is de oude gemeentegarage een optie. In oude kernen bijna geen ruimte meer voor extra. Verzoek bij inrichting haventerrein een grote parkeerplek voor fietsen mee te nemen.

- Kijk tijdens Oerol hoe de fietsen geplaatst worden.
- Teksten “wandelgebied” maakt het duidelijker. Of tekst “Afstappen”
- Groot deel West wandelgebied maken.
- Voorbeeld Texel gebeld. Eerste jaar mag heel veel niet. Groepjes bewoners zagen dat het werkte en hebben draagvlak gekweekt. Punt blijft: wat willen we met dit eiland?
- Fiets neergezet als voorbeeld. Trekt echt aan. Bordjes fietsenstalling 43m die kant op. Mensen moeten dus gestuurd worden. Met dit plan kunnen we verbetering aanbrengen.
- Je moet een duidelijke markering hebben.
- Mensen parkeren eerst naast de bankjes.
- Straattegels erin “geen fietsen”.
- Fietsparkeren van twee kanten benaderbaar maken
- Muurtje bij huisje: mogelijkheden muurtje worden bekeken
- Schoolstraat: 4 parkeerplaatsen terwijl er geen auto's in mogen. Fietsparkeren maken?

Vergunningen

- 2 weken geleden informatieve raadsessie geweest, voorstel ontheffingen innemen en opnieuw uitgeven. Alle plannen gaan straks, als het goed is, op elkaar aansluiten. Dan moet er dus wel een plan liggen voor dit plein.

Vervoer

- Flaman: Ritme wordt bepaald door aankomsten boot. Let op elkaar, geef elkaar de ruimte. Ruimte kleiner maken maakt het moeilijker. Dat zou je juist wel moeten doen, dan moeten vervoerders wel een kleinere wagen nemen.
- Sligro: versproducten en diepvries. Motor draaiend om koel te houden en stikstof meten. Ga dan bij Schoolstraat staan. Bidfood idem. Komen op zelfde moment van de boot. Haal ze van het plein. Mensen lopen nu weg. We voegen ons naar de vervoerders. Dat moet stoppen. Gemeente moet beginnen met kritisch naar vergunning laden en lossen te kijken.

Inrichting plein

- Draaicirkel voor deur Brandarisstraat vergroten. Vrachtwagen draait over stoep. Eigenlijk moeten de vrachtwagens gewoon kleiner.
- Hoe opener het wordt, hoe meer mensen lukraak fietsen plaatsen. We moeten het duidelijker aangeven, of lokfiets.

Educatie

- Informatie voor je op eiland bent hoe je je moet gedragen. Bijvoorbeeld al op de boot. Ook uitbreiden naar leveranciers leren hoe ze zich moeten gedragen.

Vormgeving trottoir

- Gemaakte keuze: Trottoir langs Brandaris weglaten.
- Harde band en zachte band: zachte band heb je andere maatregelen nodig. Geen paaltjes. Zachte band kan lastig zijn voor minder oplettende mensen, verzwikte enkels. Gemaakte keuze: harde band.

- Andere kleur steen? Liever lijnen ontwerp door laten lopen, creëert meer eenheid.
Gemaakte keuze: ontwerp voortzetten, lijnen en bestrating
- Waarom een stoep: fysieke ruimte tot voordeur houden, afstand tot verkeer.

Gemaakte keuze: Wel stoep tpv trottoir bewoners Brandarisstraat.

- Gemaakte keuze: Band krijgt wel afwijkende kleur, grijs.
- Met verboden en harde maatregelen frustreer je eerder mensen. Liever verleiden bepaald gedrag te vertonen.
- Niet blijven faciliteren: gaat ook over kwaliteit leefomgeving.
- Bomen zijn vriendelijker dan paaltjes. Bomen zijn leven.
- Mind your step op Schiphol, mss zoiets hier ook? Of licht signaal?
- Door stoep komt rust bij bewoners terug. Wat er verandert moet in verhouding zijn met toerist die er een week is en bewoner hele jaar leeft.
- Gemaakte keuze: Bestaande verlichtingsmast wordt klassieke mast.

Parkeren auto's

- Brandweerkazerne gaat verplaatsen, kansen voor inrichting. Elektrisch opladen, overdekt parkeren, 1,- en verdienen.
- Gemaakte keuze: geen auto's op het plein, dus ook invalide-parkeren verplaatsen. Minder validen: naar Trompstraat. Autovrij, trekt ook geen auto's aan. Het wordt open, vrees dat daar fietsen komen.
- Gemaakte keuze: 4 parkeerplekken weg is ok.
- Voorstel: plein al eerder laten beginnen: Eschauzierstraat en verder Trompstraat in. Kunnen we onderzoeken. Dan kan stoep bij NAP ook weg.
- Voorstel: Toeristenbelasting voor auto's. Je betaalt voor de boot, maar ook voor parkeren op het eiland.
- Mensen met parkeerplek voor de deur ervaren het anders dan degenen die geen plek hebben.
- Voorstel: auto's naar werkhaven verplaatsen

Entrees

- iets met palen: nee
  - Je moet wel iets doen van een markering
  - Deze tekst in de verharding is wel heel vriendelijk
  - Idee: Glasplaat zoals bij zeevaartschool
- iets met borden
  - Combineren met wisselsysteem zodat je poster Berenloop er ook in kunt schuiven
  - Hier draag je een boodschap uit, is sterk. Voorbeeld zoals walvis botten over weg.
  - Digitaal bord is mogelijk te kwetsbaar
  - Je gaat hier automatisch stapvoets door, heeft effect op gedrag

- Bewonersgroep wil geen borden
- Groen:
  - Geen plantenbak
  - Boom mooi
  - Stralen Brandaris door alten lopen is sterk
  - Moet goed bijgehouden worden anders treurig. Buurttaak? Buitendienst gemeente wordt weer versterkt.
- Portalen wil je wel uniform maken. Boom kan niet overal.
- Bord is gastvrijer dan plantenbak. Eenheid maken met lantaarns. Standgroen maakt het wel donker. Misschien wel iets mee spelen.
- Voorleggen bij presentatie en meerderheid laten beslissen? Begin juli beter moment, 2 juli.

Hebben bewoners een grotere stem?

Verlichting

- Verlichting is wel heel belangrijk voor de kern. Brandaris is aangelicht. Gevels ook aanlichten. Aan randen eiland donker maken. Zachte verlichting in de kern.

Fietsparkeren

Straatmeubilair

- Je kunt er ook mensen mee sturen.
- Lange bank maken: staat er geen fiets.
- Combi zitten en spelen, picknick bank. Geen voorstander van, mensen laten spul achter
- Buurttafel?
- Muurtje: is van de Domeinen. Vraag staat uit.

Ontwerp pleintje Wakend Oog

- Fietsparkeren is daar belangrijk.
- Verhaal vertellen met bestrating
- Zebrapad doortrekken over de ventweg, schilder een paar strepen en klaar
- Opening muurtje verbreden wordt lastig verhaal

Overig

- Minispeelplekje achter Flaman. Beetje achteraf hoekje, koud, dicht op vrachtroute. Meer levendigheid plein, trekt gezinnen aan. Zitten en spelen combineren, of combi met Flaman. Wel dichtmaken langs Schoolstraat. Wat als je dat bij het Raadscafé doet? Wordt in organisatie in de week gelegd.
- Nadenken over wat voor toeristen we willen.
- Hoekje achter Flaman: gaat opgeruimd worden.
- Uitvoering wordt volgend najaar. In voorjaar bijeen komen voor laatste details. Politieke klimaat zorgt voor vertraging. Liefst gelijk na Berenloop beginnen (2-4 nov).

- Stand van zaken vervuiling: aantal boringen moeten over. Olie, lood, achter de brandaris veel vervuiling te verwachten. Begin Torenstraat ook vervuiling. Vitens moet er ook van weten. Waarden nog niet te groot voor sanering. We gaan niet infiltreren, dat zou verontreiniging verspreiden.
- Volgend jaar nieuw college. Maar moet planvorming niet weerhouden.
- Situatie riolering is nog het zelfde.

Afsluiting

Tot 2 juli. Dan presenteren we het voorlopig ontwerp. Dat gaat vervolgens naar de raad en dan kan het worden doorgewerkt naar definitief ontwerp en worden aanbesteed.

Doel op 2 juli: niet alles weer ter discussie stellen.

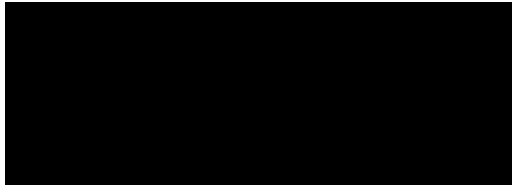
[NOOT: de geplande informatiebijeenkomst van 2 juli is doorgeschoven naar 9 juli 2025]

Onderwerp: Informatieavond Herinrichting Torenstraat Brandarisplein

Datum: 9 juli 2025

Aanwezig:

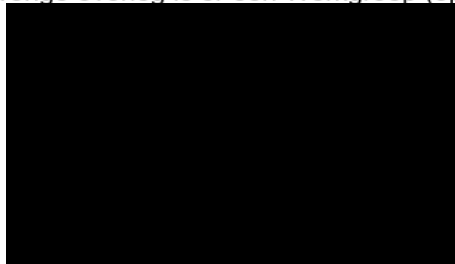
Verslag door:

1. Opening en vaststellen agenda

Vergadering geopend door [redacted], presentatie.

Bij het vorige overleg is er een Werkgroep (optie A) samengesteld. Deelnemers zijn:

2. Opmerkingen

Er is onrust over het weghalen van de 5/6 parkeerplaatsen bij Schoolstraat/Brandarisplein. Waarom niet eerst het parkeerbeleid invoeren en daarna het Brandarisplein aanpakken.

Dirk Verhoeven geeft uitleg over parkeerbeleid en procedures. Er lopen twee sporen tegelijk, namelijk het opstellen van plannen voor de herinrichting en het aanpassen van het parkeerbeleid. De uitvoering van de herinrichting wordt plan najaar 2026 opgepakt en de verwachting is dat dan ook het nieuwe parkeerbeleid zijn intrede heeft gedaan.

Speelplek achter Flaman: Is dat dan goed afgeschermd? Want daar komen nogal wat vrachtwagens in die Schoolstraat en je wil niet dat er kinderen onder komen. Ja dat wordt goed afgeschermd.

We zijn bang dat door de Brandarisstraat bij het plein te trekken het verkeer door de BE straat gaat. In principe blijft het Brandarisplein toegankelijk voor doorgaand autoverkeer richting de Trompstraat, dus verkeer hoeft niet door de BE straat te gaan om hun weg richting Oud-west te vervolgen.

Is de doorgang van Brandarisplein naar de Torenstraat/ Boomstraat breed genoeg voor hulpdiensten? Doorgang wordt tenminste 3,5 meter breed.

Een aantal bewoners wil graag dat het plein begint bij de BE straat. Arthur geeft aan dat dat punt bekeken is door de verkeerspsycholoog en deskundige en dat dat wordt afgeraden.

Waarom is dit wel bij de Schoolstraat? Dit is dus geen harde lijn. Na deze herinrichting gaat de Schoolstraat op de schop. Bij de Schoolstraat komt geen entree met plantenbakken.

Kan een stukje Trompstraat niet bij het plein getrokken worden? Hiervoor geldt hetzelfde als het plein laten beginnen op de kruising Brandarisstraat/ BE straat. Dit verzorgt een niet natuurlijke locatie om het plein te laten beginnen. Mogelijk dat er wel een dubbele toegang kan worden gemaakt met plantenbakken zodat beide plekken worden gemarkeerd.

Kunnen de bevoorraders niet ergens parkeren en bevoorraden met rolcontainers? Wij zijn in overleg met de transporteurs over de bevoorrading. Op dit moment is het niet haalbaar om geen vervoersbewegingen in de Torenstraat toe te laten omdat bevoorrading dan erg lastig wordt.

Entrees:

Alle 4 vandalisme gevoelig

Welkom op west verschrikkelijk

Het bord welkom op west veranderen - liever wat wel of niet mag of zoiets op Vlieland iets laags is voor omwonenden prettiger.

Evenementen zoals Berenloop hebben de hele straat nodig. Dus liefst iets wat verplaatsbaar is.

Voorkeur voor iets laags en verplaatsbaar: plantenbakken populairst

Dubbele sluis een idee? Gaan we bekijken.

Pleintje:

Extra zebrapad wordt erg positief ontvangen. Misschien meer zoals een drempel en ophoging.

Ontwerp met gemengde stenen genuanceerd rood/ bruin/ geel is mooier, dat heeft de voorkeur.

Stoepje aan de kant van de Willem Barents aandacht aan besteden, meenemen in bestrating?

Elektriciteitshokje: 1 x in de 5 jaar moeten ze erbij. Dit neemt best wel veel ruimte in beslag. Kan hier nog naar gekeken worden? Het is namelijk loos terrein wat wel gebruikt kan worden. Helaas kan dit hokje niet komen te vervallen.

3. Sluiting

Mail na laatste bijeenkomst werkgroep 7 januari 2026

(Er is geen besprekingsverslag van deze bijeenkomst gemaakt)

Beste mensen,

Gisteravond hadden we weer een overleg met de werkgroep. Helaas waren we maar met zijn vieren, dus daarom even een mail met dat wat we hebben besproken zodat iedereen op de hoogte blijft.

Stand van zaken

We zijn druk geweest met de technische uitwerking van het project en het op kosten zetten van de reconstructie. Op dit moment ligt het ontwerp en de kredietaanvraag bij de gemeenteraad en die wordt behandeld volgende week woensdag in de commissievergadering en eind januari hopelijk vastgesteld in de gemeenteraad. We hebben bij de Regiodeal een subsidieaanvraag voor het project gedaan en er is € 255.000 subsidie toegekend, dus dat vergroot aanzienlijk de kans dat de raad instemt.

Bespreking tekeningen

We hebben samen de concept tekeningen doorgenomen van de werkzaamheden. Ik heb ook de inrichtingstekeningen toegevoegd als bijlage. Er kwamen nog enkele wijzigingen uit voort, zoals bij het pleintje bij de Beatrixboom wat we willen verruimen en het plein willen we niet te ver de Schoolstraat in laten lopen qua afbakening. Ook zijn we vanuit beheer er nog niet uit of het beter is één enkele of een dubbele lijngoot toe te passen in de Torenstraat. We zijn bang dat we zeer veel boomwortels moeten weghalen bij het toepassen van een dubbele lijngoot, waardoor er kans bestaat dat de boom instabiel wordt of sterft. Dit gaan we volgende week of de week erna verder onderzoeken door het maken van wat proefsleuven om het verloop van de boomwortels in beeld te brengen.

Voor de inrichting van het plein met flexibele elementen (groenbakken/zitelementen) moeten we goed kijken hoe dit wordt vormgegeven om het inrijden te ontmoedigen, en ook hoe we op een positieve wijze (dus niet dmv een verbod) de fietsers kunnen attenderen op het niet fietsen in de Torenstraat en Brandarisplein. Ook het (ver-)plaatsen van lichtmasten kan hiertoe bijdragen.

Varianten fietsparkeren

Er zijn door Arcadis drie varianten uitgewerkt voor fietsparkeren, waarbij bij een variant de ontsluiting plaats vindt vanaf de Brandarisstraat en de andere varianten worden ontsloten via het plein. Deze varianten gaan we nader uitwerken met een opening aan zowel de pleinkant als de Brandarisstraat zijde. Ook gaan we nog voorzieningen toevoegen voor elektrische bakfietsen en meer ruimte openlaten in het fietsparkeerterrein zodat er ook 'vrij' de fiets neergezet kan worden.

Straatmeubilair

Als afvalbak willen we naar het type Constructo. We kijken naar de 100 liter en 200 liter uitvoeringen. Meer info zie onderstaande link.

[Afvalbakken | Serie Constructo | Grijsen](#)

Voor de bankjes hadden we al in de eerdere sessies bepaald dat we naar de Plane enkelzits met rugleuning comfort B willen, zie onderstaande link.

We hebben de vraag uitgezet of het ook mogelijk is om een armleuning of opstavoorziening bij enkele banken aan te brengen, zodat het opstaan en zitten voor mensen die minder goed ter been zijn wordt vergemakkelijkt.

[Buitenbank Plane enkelzits met rugleuning B | Grijsen](#)

Als groenbakken gecombineerd met zitelement hebben we als voorkeur de plane solid met en zonder rugleuning. We denken aan 2 stuks zonder en 1 stuks mét rugleuning. In de tekening zijn nu nog 5 elementen op het plein getekend, maar dat is misschien erg veel. En we kunnen altijd nog een element bijbestellen indien dat toch een mooiere verdeling geeft. Zie onderstaande links.

[Plane Solid plantenbank | Grijsen](#)

[Buitenbank Plane Solid plantenbank met... | Grijsen](#)

De groenbakken bij de entrees moeten nog nader uitgezocht worden. Arcadis kwam met de optie om een plantenbak toe te passen die zelfbewaterend is. Dit kost echter meer dan 5000 euro per bak, dus we gaan kijken naar alternatieven die mooi passen bij het overige straatmeubilair. En dan toch maar zelf water geven. Er is aan de gemeente de suggestie meegegeven dat we misschien iets lokaal kunnen laten maken door Island woods. Zij hebben ook bakken voor de beweegtuin gemaakt.

Stroomvoorzieningen

We willen de stroomkasten vervangen. Eerder hadden we in gedachten dat we naar ondergrondse kasten wilden, maar vanuit ervaringen van gemeente Leeuwarden, waar ze nu de ondergrondse kasten weghalen en vervangen door bovengrondse kasten ivm storingen en problemen, gaan we toch weer naar bovengrondse kasten. Beide stroomkasten worden vernieuwd. De kast naast de Brandaris wordt uitgebreid met meer stroompunten en krachtstroom. De kast tegen Sjoerdje wordt

uitgebreid met meer stroompunten. Deze aanpassingen zorgen voor voldoende mogelijkheden om ook in de toekomst alle evenementen goed te kunnen bedienen.

Openbaar toilet Baarhuisje

We hebben de gemeenteraad voorgesteld om een openbare toiletvoorziening met invalide toilet te realiseren in het baarhuisje naast de historische begraafplaats. Indien de gemeenteraad hiervoor extra geld ter beschikking stelt, creëren we hiermee de mogelijkheid om mensen in een rolstoel beter te bedienen op West. En tevens geven we hiermee een duurzame bestemming aan het baarhuisje, wat nu leeg staat, wat weer uitnodigt tot oneigenlijk gebruik.

Planning

Indien de gemeenteraad eind januari instemt met de kredietaanvraag, kunnen we verder met de technische uitwerking en de voorbereiding van de aanbesteding. Ons streven is eind mei het werk op de markt te zetten, zodat we nog voor de bouwvak 2026 de aannemer kunnen selecteren en contracteren. Dan heeft de aannemer 3 maanden voorbereidingstijd voordat in november 2026 de schop in de grond gaat.

We zitten nog met twee zaken die voorafgaand aan de gemeentelijke werkzaamheden moeten worden uitgevoerd, namelijk Liander dient een middenspanningskabel te leggen vanaf het Wakend Oog door de Torenstraat tot het transformatorstation achter de Brandaris. Ook moet het waterbedrijf Vitens nog tussen de Willem Barentzsstraat en Torenstraat de waterleiding vervangen. Voor Vitens hebben we afgestemd en worden de werkzaamheden in september/oktober uitgevoerd. Liander heeft nog geen planning afgegeven maar de verwachting is dat dit ongeveer in dezelfde periode gaat plaatsvinden.

Hiermee verwacht ik jullie eerst voldoende te hebben geïnformeerd en als we de definitieve tekeningen hebben zal ik deze aan jullie rondsturen.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Terschelling